

- YASAMA -

Yasama Yetkisinin Özellikleri

- * Yasamanın Genelliği: Aykırı olm. şart. her konuyu idilediği kadar ayrıntıya girenerek düzenleyebilmesi.
- * " Aslılığı (İlk Elligi): Doğrudan düzenleme
- * " Devedilmesizliği: Yetki TBMM'ye ait. Başka organa devredilemez
- * " Sürekliliği: Bütçe hiçbir şekilde kesintiye uğratılmaması

TBMM'nin Kuruluşu: 600 milletvekili - Genel Oy

Milletvekili Seçilme Yetkiliikleri:

- # Türk vat. olmak
- # En az ilkokul mezunu olmak
- # 18 yaşını doldurmuş olmak
- # Kamu hiz. yasaklı olmamak
- # Askerlikle ilişkisi olmamak
- # Kısıtlı olmamak
- # Tahsiri suçlar hariç, toplam 1 yıl veya daha fazla hapis almamak
- # Zimmet, ihtilal, intikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, dolanlı iflas resmi ihale fesat karıştırma ... suçlarından hüküm giymemiş olmak

Milletvekili adayı olmak için görevlerinden çekilmesi gerekenler:

- # Hakim, savcı
- # Yüksek Yargı mensupları
- # Silahlı kuvvetler mensupları
- # Yüksek öğretim kurumlarındaki öğretim elemanları
- # Yüksek öğretim Kurulu üyeleri
- # Kamu Memurları
- # Belediye Başkanı, belediye meclisi, il genel meclis üyeleri

Seçimler → TBMM ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri 5 yılda bir yapılır

Seçimlerin geriye bırakılması → SAUAS sebebiyle → 1 yıl

5 yıllık süre dolmadan genel seçimlerin yenilenebildiği durumlar → TBMM - Cumhurbaşkan

TBMM → üye tam sayısının beşte üç çoğunluğu (360) (3/5)

Seçimin yenilenmesi 48 saat içinde Resmi Gazetede yayınlanarak ilân olur.

Bu kararın verildiği günden sonra gelen 60. günü takip eden ilk pazar günü yapılır.

= ARA SECİMLER =

- # İki milletvekili genel seçimi arasında TBMM üyeliklerinde boşalma olması halinde.
- # Her seçim döneminde sadece 1 defa yapılır.

Genel seçimlerden 30 ay geçmedikçe ara seçime gidilmez.

Genel seçimlere son 1 yıl kala ara seçime gidilmez.

ANCAK → boşalan üyeliklerin sayısı üye tam sayısının (600'ün) %5'ini (30) bulursa 3 ay içinde

AYRICA → bir ilin hiç üyesi kalmamışsa son katkı boşaldıktan itibaren 90 gün sonraki ilk PAZAR (1 yıl bekleme kuralı uygulanmaz)

Türkiye'de uygulanan seçim sistemi NİSPİ TEMSİLİN %10 ülke barajlı D'HONT sistemi

Seçimler Yargı Organlarının genel yönetim ve denetimini altında yapılır.

Yüksek Seçim Kurulu → Fazıl üyede → 11 üye (6'sı Yargıtay 5'i Danıştay)

→ Kendi üyeleri arasından üye tam sayılarının salt çoğunluğunun gizli oyu ile seçilir

Görevleri → * Seçimin düzeni içinde yönetimi

* Cumhurbaşkanlığı seçim tutanaklarını kabul eder

* Yolsuzluk, şikâyet, itirazları inceleme

* Üyelerin seçim tutanaklarını kabul etme

NOT: YSK kararları aleyhine başka merciye başvurulmaz.

TBMM Üyelerinin Hukuki Statüsü

* Tüm milleti temsil eder.

* Tutanığın düzenlendiği an MİLLETVEKİLİ

* AND içmesi gerekir.

Milletvekilliğiyle bağdaşmayan işler (Yasama UYUMSUZLUĞU):

Devlet ve diğer kamu tüzel kişilerinde ve bunlara bağlı kuruluşlarda

Devletin veya diğer kamu t. kış. doğrudan ya da dolaylı olarak katıldığı teşebbüs ve ortaklıklarda.

Özel gelir kaynakları ve özel imkânları konularla sağlanmış kamu yararına çalışan derneklerin idari muafiyeti olan vakıfların.

Kamu kurum nit. meslek kur. ve sendikaların yönetim ve denetim kurullarında görev alamazlar.

Yürütme organının teklif, inha, atama

Temsilcilik ve hakemlik yapamazlar.

veya onamasına bağlı resmi veya özel herhangi bir işle görevlendirilemezler.

Yasama Sorumsuzluğu (Mutlak Dokunulmazlık)

* Oylarından * Sözlerinden * Düşüncelerinden HUKUKİ ve CEZAI olarak Sorumlu TUTULAMAZ.

Yasama DOKUNULMAZLIĞI (Nispi Dokunulmazlık)

Keyfi, gereksiz ve asılsız ceza kovuşturmalarından kurtarmak

* Tutulamaz * Sorguya çekilemez * Tutuklanamaz. * Yargılanamaz.

Ağır ceza gerektiren suçüstü hâli

Seçimden önce soruşturulmasına başlanılmış olm. kaydı ile

Dokunulmaz

kaldırılır.

> salt çoğunluk yeterlidir.

Nitelikli çoğunluk aranmaz.

Yasama Dokunulmazlığı

Yasama Sorumsuzluğu

↓
cezai koruma

Ağır ceza ve lu. madde hallerinde dokunulmazlık kalır.

Nisbidir.

Milletvekilliği süresi ile sınırlı.

Hen M. w. cumhurbaşkanı, yardımcısı ve bakanlar yorarlardı.

Dokunulmazlığı TBMM kaldırır.

↓
matl. cezai, hukuki koruma

Hic bir istisnada kalkmaz.

Mutlakdır.

Ömür boyu

Sadece Milletvekilleri yararlanır.

Milletvekilliğinin Sona Ermesi

Milletvekilliğinin Döşmediği Haller

TBMM başkanı seçilme

Partiden istifa etme

Partinin kapatılmasına sebep olma

Dokunulmazlığın kaldırılması

TBMM kararı (Oylama)

→

Doğrudan

→

Milletvekilliğinden istifa (basit çoğunluk ayul)
Milletvek. ile bağdaşmayan görev, hizmet (91211)
Özürsüz 1 ay içinde 5 birleşim günü katılmama
(salt çoğunluk-301)

Kesin hüküm giyme

Kısıtlanma

Uyumsuzluktan alınma

Yeniden seçilemeye

Cumhurbaşkanı seçilme

C. başkan yord. "

Bakan seçilme

Ölüm

İptal İstemi => istifa, devamsızlık bağdaşmazlık durumunda 7 gün içinde Anayasa Mahk.

Anayasa Mahkemesi iptal istemini 15 gün içinde kesin karara bağlar.

TBMM'nin Görev ve Yetkileri

- # Kanun çıkarmak, değiştirmek
- # Para basılmasına karar vermek
- # Bütçe ve kesin hesap k. tek. görüşmek
- # Uluslararası ant. onay. uygun bulmak
- # Genel ve özel af. ilanına karar vermek (Orman suçları hariç)
- # Olağanüstü hali onaylamak, kaldırmak
- # Kalkınma planını onaylamak
- # M.v. düşünülmesine karar vermek
- # Kamu has. denetisini seçmek
- # H.v. S. K. Yapıtaçdan 3
Danıştaydan 1
Serbest Av. ve Hukukçu 3 üye
- # Olağanüstü halde Cumhurbaşkanınca çık. kararnameye onaylamak, reddetmek
- # Savaş ilan etmek, barışa karar vermek
- # TSK kullanılmasına karar vermek
- # Yabancı ülk. asker göndermek
- # Cum., Cum. Yard. bakan. yangılanmasına karar vermek
- # TBMM ictirazlığını yapmak, değiştirmek
- # M.v. dokümanlaşlığın kaldırılmasına karar vermek
- # TBMM başkanını seçmek
- # RTÜK üyelerini seçmek
- # Sayıştay başkanı ve üyelerini seçmek
- # Anayasa Mah. Sayıştaydan 2
Serbest Av. 1 üye

NOT: Savaş ve Barış $\Rightarrow$ Konun ile $\rightarrow$ Cumhurbaşkanı $\Rightarrow$ Halk ve yükümlülük DOĞURUR.
Diğerleri $\Rightarrow$ PARLAMENTO kararı ile $\rightarrow$ TBMM $\Rightarrow$ " " DOĞURMAZ.

Anayasanın Değiştirilmesi Yürürlüğe Girmesi

Teklif

TBMM üye tam sayısının en az $1/3$ 'ünün yazılı teklifi

Anayasa ~~100~~ Kom. gönderilir. Gönderildikten sonra TBMM Başkanına gönderilir.
Başkan trf. Genel Kurula gönderilir.

Kanunların farklı olarak Genel Kurulda 2 kere görüşülür. Öncelikle görüşülür, ivedikle görüşülür.
İkinci görüşme ilk görüşmeden en az 48 saat sonra gerçekleşir.

360'tan az oy alma durumu $360(3/5) \leq 400(2/3)$ durumu $400(2/3) \leq$ Kabul durumu

Anayasa değişikliği gerçekleşmez

Cumhurbaşkanı

Halka oyna sunar
(Zorunlu referandum)

TBMM'ye geri gönderir.

TBMM değiştirmeden

$360(3/5) \leq$ Kabul < 400

Cumhurbaşkanı

Zorunlu referandum

Cumhurbaşkanı

Halka oyna sunar
(İhtiyari referandum)

Onaylar

$400(2/3) <$ Kabul

Cumhurbaşkanı

Onaylar

İhtiyari referandum

NOT: Cumhurbaşkanı ONAYLARSA; Resmi Gazete'de YAYIMLANDIĞI GÜN yürürlüğe girer.

Cumhurbaşkanı referandumla sunarsa; Halk oylaması 60. günden sonraki ilk Pazar günü
(Geçerli oyların yarısından fazlası)

NOT: TBMM kendisine gönderilen anayasa değişikliğini "değiştirerek kabul ederse"

Cumhurbaşkanı anayasa değişikliğini 1 kez geri gönderebilir. Meclisin kendisine iade edilen konun bir daha kendisine iade edilememesi için aynen kabul etmesi gerekir.

Denetim => Sekil yönünden -> Oylama, teklif ve incedilik yasağı.

Anayasa Değişikliklerinin İptali => Anayasa Mah. yargısal denetim yapar.

İptal dav. -> Cumhurbaşkanı veya TBMM üye tam sayı $\frac{1}{5}$ 'i

Değişikliklerin Resmi Gazete'de yayımlandığı tarihten itibaren **10 gün** geç. sonra **İPTAL** İSTENİLEMEZ.

Kanunların Yapılması

Kanun Teklifi (Milletvekili) -> TBMM Başkanlık Divanı -> ilgili Komisyon (En geç **45 gün**)

Gerekçeli

TBMM Başkanlık Divanı

Toplantı Yeter Sayısı: TBMM en az $\frac{1}{3}$ (200 Mv) -> TBMM Genel Kurulu

Karar Yeter Sayısı: $\frac{1}{4}$ 'ün 1 fazlası (**151**) -> **KABUL** **RET**

Cumhurbaşkanı (**15 gün**)
Geri gönderme imza
TBMM Genel Kurul Resmi Gazete
Aynı yasama döneminde ret t.h. itibaren **1 Tam Yıl** geçmedikçe tekrar verilmaz.

Salt çoğunluk (301 Mv)

Cumhurbaşkanı (**15 gün**)
Resmi Gazete

NOT: BÜTÇE ve KESİN HESAP KANUNU teklifi vermeye CUMHURBAŞKANI yetkili.

NOT: Genel ve Özel Af -> TBMM üye tam sayısının en az $\frac{3}{5}$ 'inin (**360**) kabulü.

*Kadük: Bir yasama dönemi içinde sonuçlandırılmayan kanun teklifi.

NOT: Cumhurbaşkanı **Bütçe Kanunlarını** TBMM'ne geri gönderemez.

*Güçlestirici Veto: TBMM geri gönd. kanunu üye tam sayısının salt çoğ. (301) aynen kabul ederse, kanun Cumhurbaşkanınca yayımlanır.

DİKKAT! Kanunun yürürlüğe girebilmesi için Cumhurbaşkanınca yayımlanması gerek.
Kanunu CUMHURBAŞKANI yayımlar.

15 gün içinde yayımlanır.

Uygun bulunmayan kanun gerekçesiyle birlikte **15 gün içinde** TBMM'ye gönderilir.

Milletlerarası Ant. Uygun Bulma

* 1 yılı aşmayan antlaşmalar -> 2 ay içinde

* Usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası ant. **Kanun hükmündedir.**

Aykırlık iddiası ile **Anayasa Mah. başvurulmaz.**

Bütçe Kanunu: Cumhurbaşkanı bütçe kanun tek. en az **75 gün önce** TBMM'ye sunar.
Komisyonun **55 gün** içinde mali yılbaşına kdr. karara bağlanır.

Kesin Hesap Kanunu: İlgili olduğu mali yılın sonundan başlayarak en geç **6 ay sonra** Cumhurbaşkanı trf TBMM'ye sunulur.

Sayıstay genel uygunluk bildirimini ilişkin olduğu kesin hesap kanun teklifinin verilmesinden başlayarak en geç **75 gün içinde** Meclise sunar.

Toplanma ve Tatil

Olağan
(1 Ekim)

Olağanüstü
Doğrudan

Dolaylı

- Cumhurbaşkanlığı
- Meclis Başkanı

- 120 Mv.
gözetilme istemi

DİKKAT
!

Yasama Dönemi → 5 yıl

Yasama Yılı → 1 Ekim - 30 Eylül

Birleşim → Genel kurulun belli bir gününde açılan top.

Oturum → Bir birleşimin aralıklarla bölünen kısımlardan her biri

Başkanlık Divanı: *Meclis başkanı *Başkanvekili *Katip Üyeler *İdare amirleri

1. tur

2. tur

3. tur

4. tur

Secimlerin 5 günde

Üye tamsay 2/3'ü
(400)

2/3

Salt çoğ.

En çok oy

tamamlanması zorunludur.

(400)

(400)

(301)

alan

Partilerinin Meclis içindeki ve dışındaki faaliyet katılmaz

Meclis tartışmalarına katılmaz.

Mecliste oy kullanmaz.

Meclis Başkanının Görevleri:

Meclis toplantılarına başkanlık etmek # TBMM'nin tüm hizmetlerini gerçekleştirmek

Meclisi temsil etmek.

Tatil ve ara verme sırasında doğrudan doğruya

veya üyelerin 1/5'inin yazılı ist. Meclisi top. çağırma

DİKKAT Cumhurbaşkanına vekillik etme görevi CUMHURBAŞKANI YARDIMCISINA
! (2017 değişikliği) verilmiştir.

Siyasi Parti Grupları: en az 20 üye

Meclis komisyonlarına sayıları oranında üye vermek, Cumhurbaşkanlığı adayı göstermek

NOT: Siyasi parti & grupları TBMM'de sunuları yapamaz;

* Yasama dokunulmazlığının kaldırılması ile ilgili görüşme yapamaz, karar alamaz.

* TBMM Başkanlığına aday gösteremezler.

TBMM İç Tüzüğü

Yöntemsel bağımsızlık ilkesi

Parlamento kararı

Meclis başkanınca Resmi Gazete

Anayasa Mahk. denetimine tabi.

Toplantı ve Karar Yeter Sayısı

Toplantı TBMM üye tamsayısının en az 1/3'ü (200)

Karar yeter sayısı 1/4'ünün 1 fazlasından

(151) az olamaz. (Basit çoğunluk)

NOT: Anayasada baskı bir hüküm yoksa: 500 Mv → 251

400 Mv → 201

250 Mv → 151

(126 olamaz)

Karar Yeter Sayısı

Özel Karar Yeter Sayıları

Anayasanın değiştirilmesi → en az $2/3$ 400 - $3/5$ (360)

Genel veya Özel Af ilanı → en az $3/5$ 'i

TBMM'nin Secimleri Yeniden → $3/5$ (360)

TBMM Başkanının Secimi → İlk iki turda $2/3$ (400)

Konu Başdenetçisinin Secimi → 3..4. turda salt çoğunluk (301)

Anayasa Mah. üye seçme → İlk turda $2/3$ (400)

Hakimler ve Sav. K. üye → İkinci turda $3/5$ (360)

Meclis Soruşturulması İsteme → salt çoğunluk (301)

" " açılması → $3/5$ (360)

Yüksek Divana Sevk → $2/3$ (400)

Milletvekilliğin düşünülmesi → salt çoğunluk (301)

Konunun kabulü → salt çoğunluk (301)

Gizli Oylama ⇒ # Meclis başkanı seçmek

Kamu başdenetçisi "

Hakimler - Savcılar Kuruluna üye

Anayasa Mah. üye

Anayasa değişikliği

Meclis soruşturması

Yüksek Divana sevk

Milletvekilliğin düşünülmesi

TBMM'nin Bilgi Edinme ve Denetim Yolları

Yazılı Soru

- 15 gün içinde
- Cumhurbaşk. Yar. ve Bakanlara

Genel Görüşme

- Toplumun ilgilendiren konunun gör.

Meclis Anlaşması

- Belli bir konuda bilgi edinmek için

Meclis Soruşturması

- Cumhurbaşk. Yar. - Bakan.
- Görevleri ilk suç işledikleri
- Salt çoğunluk ile (301)
- En geç 1 ay içinde
- $3/5$ (360) soruşturma açılır
- Üye sayısının 3 katı
- 15 kişilik komisyon.
- Soruşturma Sonucu 2 ay
- 1 aylık ek süre

- Rapor 10 gün içinde dağıtılır.

- 10 gün içinde Genel Kurulda gör.

- Yüksek Divana Sevk 400 gizli oy ($2/3$)

- " " 3 ay içinde tamamlar

NOT: Meclis iç Tüzüğü ile düzenlenir.